

Wojciech Skucha

Uniwersytet Jagielloński

Informacje o wojnie kontra uwaga i zainteresowanie odbiorców mediów. 100. dzień wojny w Ukrainie w głównych wydaniach polskich programów informacyjnych i profilach stacji informacyjnych na Facebooku. Analiza porównawcza

Information About War versus Attention and Interest of Media Recipients. The 100th Day of War in Ukraine in the Main Editions of Polish News Programs and Profiles of News Stations on Facebook. Comparative Analysis

ABSTRAKT

Wojna w Ukrainie jest od wielu miesięcy szeroko relacjonowana w polskich mediach. Celem artykułu jest przedstawienie tego, w jaki sposób czołowe polskie programy informacyjne („Fakty”, „Wiadomości” oraz „Wydarzenia”) informowały o przebiegu walk w Ukrainie i kreowały swoją agendę w 100. dniu trwania wojny, czyli 3 czerwca 2022 roku. Podstawą badań jest jakościowa analiza zawartości nagrań głównych wydań wspomnianych programów informacyjnych, emitowanych tamtego dnia, a także ilościowa analiza wpisów zamieszczanych przez czołowe polskie telewizyjne stacje informacyjne na Facebooku w dniach 3 i 10 czerwca oraz 20 grudnia 2022 roku. Przeprowadzone badania pozwolą także ocenić, jak od początku wojny w Ukrainie zmieniło się zainteresowanie odbiorców mediów informacjami o tych wydarzeniach.

SŁOWA KLUCZOWE:

wojna w Ukrainie, 100 dni, programy informacyjne, agenda-setting, ekonomia uwagi

ABSTRACT

The war in Ukraine has been widely reported in the Polish media for many months. The aim of this article is to present how the leading Polish information programs (“Fakty”, “Wiadomości” and “Wydarzenia”) informed about the course of the fights in Ukraine and created their agenda in the 100th day of the war, i.e. on June 3, 2022. The research is based on a qualitative content analysis of recordings of mentioned information programs, which were broadcasted that day, as well as quantitative analysis of posts, which were published by the main Polish TV news stations on Facebook on June 3 and 10, and December 20, 2022. The conducted research will also allow to evaluate how the interest of media recipients in information about the war in Ukraine has changed since its outbreak.

KEYWORDS:

war in Ukraine, 100 days, news programs, agenda-setting, economy of attention

Wykaz skrótów: dz. cyt. – dzieło cytowane, art. cyt. – artykuł cytowany, cyt. za: – cytata za:, zob. – zobacz

WPROWADZENIE

Rosyjska inwazja na Ukrainę, rozpoczęta 24 lutego 2022 roku, w błyskawicznym tempie stała się przewodnim tematem przekazów medialnych na całym świecie. Informacje o tym konflikcie zbrojnym szeroko relacjonowały stacje telewizyjne w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Australii czy nawet arabskojęzyczna wersja kanału Al Jazeera¹.

Wydarzenia w Ukrainie zdominowały też polskie media, które licznie wysyłały tam swoich korespondentów. Działania wojenne z pierwszej linii frontu relacjonowali reprezentanci m.in. Wirtualnej Polski, Onetu, Polskiego Radia, RMF FM, Radia Zet, Polsatu News, TVP Info² i TVN24³. Zmianie uległ też system pracy polskich mediów w kraju. Po wybuchu wojny Program 1 Polskiego Radia czy RMF FM zaczęły nadawać serwisy informacyjne w odstępach 15 lub 30 minut⁴ – znacznie częściej niż w regularnej ramówce. „Aktualności Radiowej Jedynki” pojawiają się zazwyczaj na antenie co godzinę⁵. Równie często emitowane są „Fakty” RMF FM, które można dodatkowo usłyszeć jeszcze przez kilka dni w tygodniu nawet 3 razy w ciągu dnia w połowie danej godziny (o 6:30, 7:30 i 8:30)⁶. Do 20 czerwca 2022 roku obowiązywała tam także wprowadzona po wybuchu wojny większa

¹ A. Gąbka, *Niemal cały świat śledzi wydarzenia z Ukrainy. Jak są relacjonowane?*, „Wirtualnemedial.pl” z 24.02.2022 r., <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/rosja-atak-ukraina-wojna-kanaly-informacyjne-usa-australia-kanada-korespondenci-wojenni> (dostęp: 27.06.2022 r.).

² J. Kowalski, *Polskie media relacjonują wojnę w Ukrainie: zmienione ramówki, specjalne wydania, dodatkowi dziennikarze*, „Wirtualnemedial.pl” z 25.02.2022 r., <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/wojna-ukraina-gdzie-ogladac-relacje-polscy-dziennikarze> (dostęp: 11.06.2022 r.).

³ eŁKa/tam, *Kijów po nocnych atakach. Reporter TVN24: na ulicach pusto, w oddali słychać wybuchy*, „TVN24” z 25.02.2022 r., <https://tvn24.pl/swiat/rosja-ukraina-kijow-po-nocnych-atakach-reporter-tvn24-na-ulicach-pusto-w-oddali-slychac-wybuchy-5612952> (dostęp: 28.06.2022 r.).

⁴ J. Kowalski, dz. cyt.

⁵ *Ramówka Polskiego Radia*, „Polskieradio.pl” (brak daty publ.), <https://www.polskieradio.pl/Portal/Schedule/Schedule.aspx> (dostęp: 1.07.2022 r.).

⁶ *Ramówka*, „Rmf.fm” (brak daty opubl.), <https://www.rmf.fm/ramowka/> (dostęp: 1.07.2022 r.).

liczba wydań serwisów w ciągu dnia, nadawanych co 30 minut. Miała ona zostać przywrócona we wrześniu tego samego roku, po przerwie wakacyjnej⁷.

Specjalne wydania swoich programów, poświęconych Ukrainie, emitowały też informacyjne stacje telewizyjne⁸. Dzięki licznym relacjom notowały one na początku wojny także rekordowe udziały w rynku. W przypadku TVP Info osiągnęły one 28 lutego (w 5. dniu wojny) poziom aż 11,19%, zaś 24 lutego (w 1. dniu wojny) TVN24 i Polsat News notowały wyniki odpowiednio 10,9% oraz 5,35%⁹. Ramówka, zawierająca większą liczbę serwisów informacyjnych w ciągu dnia i programów specjalnych o sytuacji w Ukrainie, obowiązywała nawet jeszcze miesiąc po wybuchu wojny w Polskim Radiu, RMF FM, Radiu Zet czy TVP Info¹⁰. Takie działania mediów nawiązują do koncepcji *agenda-setting*, według której „tematy mocno podkreślane w mediach stają się z czasem ważne dla odbiorców”¹¹.

3 czerwca 2022 roku minęło 100 dni od początku walk w Ukrainie. W chwili tworzenia tego artykułu (II połowa 2022 roku) sytuacja na froncie wciąż jest napięta, czego dowodem są m.in. długotrwałe ostrzały miasta Siewierodoneck¹², zajętego ostatecznie w czerwcu przez Rosjan¹³; mające miejsce w sierpniu zajęcie

⁷ ram, *RMF FM i RMF24 rezygnują z dodatkowych wydań "Faktów"*, „Wirtualnemedial.pl” z 21.06.2022 r., <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/rmf-fm-mniej-faktow-dlaczego> (dostęp: 29.06.2022 r.).

⁸ J. Kowalski, dz. cyt.

⁹ M. Kurdupski, *Stacje informacyjne biją rekordy oglądalności. TVP Info na czele w 4+, a TVN24 – w 16–49*, „Wirtualnemedial.pl” z 9.03.2022 r., <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/ogladalnosc-stacji-newsowych-wojna-rosja-atak-ukraina> (dostęp: 11.06.2022 r.).

¹⁰ M. Radkowski, *Miesiąc z wojną w Ukrainie. Stacje radiowe i telewizyjne nadal mają zmienione ramówki*, „Wirtualnemedial.pl” z 24.03.2022 r., <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/wojna-w-ukrainie-miesiac-ramowki-radio-telewizja-polskie-radio-rmf-radio-zet-tok-fm-tvp-polsat-polsat-news-tvn24> (dostęp: 12.06.2022 r.).

¹¹ Zob. M. McCombs, *Ustanawianie agendy: media masowe i opinia publiczna*, tłum. B. Radwan, Kraków 2008, s. 5.

¹² M. Partyła, M. Zaborowska, M. Nycz, *Zacięte walki o Siewierodoneck. Rosjanie próbują zająć cały obwód ługański [ZAPIS RELACJI]*, „RMF24” z 12.06.2022 r., https://www.rmf24.pl/raporty/raport-wojna-z-rosja/news-zaciete-walki-o-siewierodoneck-rosjanie-probuja-zajac-caly-nId,6088084#crp_state=1 (dostęp: 12.06.2022 r.).

¹³ P. Basiak (oprac.), *Siewierodoneck pod pełną kontrolą Rosjan. "Wyznaczyli komendanta"*, „Wydarzenia.interia.pl” z 25.06.2022 r., <https://wydarzenia.interia.pl/raporty/raport-ukraina-rosja/aktualnosci/news-siewierodoneck-pod-pelna-kontrola-rosjan-wyznaczyli-komenda,nId,6116177> (dostęp: 28.06.2022 r.).

Zaporoskiej Elektrowni Atomowej¹⁴; czy trwające wiele miesięcy walki w okolicach miejscowości Bachmut¹⁵. Mimo to wojna za wschodnią granicą nie jest już tak często głównym tematem w polskich mediach.

Celem artykułu jest próba odpowiedzi na pytania, w jaki sposób czołowe programy informacyjne w Polsce opowiadały o wojnie w Ukrainie w jej 100. dniu i jak kreowały tego dnia swoją agendę, a także, jak po kilku miesiącach od rozpoczęcia się rosyjskiej inwazji na Ukrainę zmieniło się zainteresowanie odbiorców mediów (w tym także użytkowników mediów społecznościowych) treściami dotyczącymi tych wydarzeń. Przedmiotem badań są główne wydania czołowych polskich programów informacyjnych („Faktów” TVN, „Wiadomości” TVP1 i „Wydarzeń” Polsatu), wyemitowane w 100. dniu wojny w Ukrainie, oraz wpisy publikowane na profilach stacji TVN24, TVP Info i Polsat News na Facebooku w dniach 3 i 10 czerwca 2022 roku (w 100. dniu wojny i tydzień później) oraz 20 grudnia 2022 roku (w 300. dniu wojny).

PRZEGLĄD LITERATURY

Koncepcja *agenda-setting*, nazywana też „hipotezą wyznaczania przez media porządku dziennego lub hipotezą ustalania hierarchii wydarzeń”¹⁶, jest znana od wielu lat. Według Maxwella McCombsa jej ideę streszcza pierwszy rozdział wydanej w 1922 roku pracy „Public Opinion” Waltera Lippmanna, nazywanego też „intelektualnym twórcą” teorii *agenda-setting*. Zgodnie z tym dziełem można stwierdzić m.in., że „media informacyjne, okno na rozległy świat poza tym, którego doświadczamy bezpośrednio, tworzą nasze poznawcze mapy tego świata”¹⁷.

¹⁴ J. Lasota-Krawczyk (oprac.), „Zaporoska Elektrownia Atomowa jest zagrożona”. Czy czeka nas katastrofa?, „RMF24” z 20.08.2022 r., https://www.rmf24.pl/raporty/raport-wojna-z-rosja/opinie/news-zaporoska-elektrownia-atomowa-jest-zagrozona-czy-czeka-nas-k,nId,6232880#crp_state=1 (dostęp: 20.08.2022 r.).

¹⁵ C. Faber, *Przełom pod Bachmutem? ISW: Rosjanie są wyczerpani*, „RMF24” z 28.12.2022 r., https://www.rmf24.pl/raporty/raport-wojna-z-rosja/news-przelom-pod-bachmutem-isw-rosjanie-sa-wyczerpani,nId,6499871#crp_state=1 (dostęp: 28.12.2022 r.).

¹⁶ *Słownik terminologii medialnej*, W. Pisarek (red.), Kraków 2006, s. 4.

¹⁷ Zob. M. McCombs, *Ustanawianie agendy...*, dz. cyt., s. 3; W. Lippmann, *Public Opinion*, New York 1922. Pierwsze wydanie książki Lippmanna miało miejsce w 1922 roku. Zob. W. Lippmann, *Public Opinion*, New York 1922. W 2020 roku doczekała się ona też polskiej wersji językowej. Zob. W. Lippmann, *Opinia publiczna*, tłum. J. Tegnerowicz (wprowadzenie P. Armada), Kraków 2020.

Nawiązując do słów, które doprowadziły do narodzin koncepcji *agenda-setting*, McCombs podkreślił, że dotyczy ona „przeniesienia ważności obrazów świata stworzonych przez media masowe na obrazy istniejące w naszych głowach”¹⁸. Ponadto, wskazuje on na jej najważniejsze założenie, oparte na tym, „że istotne elementy medialnego obrazu stają się równie istotne w obrazie odbiorców”¹⁹, i podkreśla, że „elementy te, zajmujące ważną pozycję w hierarchii agendy medialnej, zaczynają być postrzegane jako ważne również przez społeczeństwo”²⁰.

Sam termin *agenda-setting* sformułowali dopiero w 1972 roku McCombs i Donald Shaw, którzy podczas kampanii prezydenckiej w USA w 1968 roku badali zdolność mediów masowych do ustanawiania agendy wśród niezdecydowanych wyborców w Chapel Hill²¹. Później, koncepcję tę szeroko omawiało wielu badaczy – np. James W. Dearing i Everett M. Rogers²², ale także chociażby sam McCombs, wydając m.in. książkę dotyczącą ustanawiania agendy, która w 2008 roku doczekała się też polskiego wydania²³.

W Polsce teorię *agenda-setting* na ogół omawiano w kontekście wydarzeń politycznych. Sposób ustanawiania agendy przez polskie media przed wyborami parlamentarnymi i prezydenckimi w 2005 roku badał niegdyś Bartłomiej Łódzki²⁴, zaś analizy porównawczej programów informacyjnych stacji TVN i TVP1 w czasie kampanii przed wyborami parlamentarnymi w 2005 i 2007 roku podjęli się Ewa Nowak i Rafał Riedel²⁵. Ta sama autorka zajmowała się tematyką *agenda-setting* także w kolejnych latach, czego efektem były m.in. książka na temat ustanawiania

¹⁸ Zob. M. McCombs, *Ustanawianie agendy...*, dz. cyt., s. 77.

¹⁹ Zob. Tamże.

²⁰ Zob. Tamże.

²¹ Zob. M.E. McCombs, D.L. Shaw, *The Agenda-Setting Function of Mass Media*, “The Public Opinion Quarterly” 1972, Vol. 36 (2), s. 176–187.

²² Zob. J. W. Dearing, E.M. Rogers, *Communication Concepts 6: Agenda-Setting*, Thousand Oaks, CA–London–New Delhi 1996.

²³ Zob. M. McCombs, *Ustanawianie agendy...*, dz. cyt. Pierwsze wydanie miało miejsce w 2004 roku. Zob. M. McCombs, *Setting the Agenda. The Mass Media and Public Opinion*, Cambridge 2004.

²⁴ Zob. B. Łódzki, *Ustanawianie agendy mediów podczas kampanii wyborczych w 2005 roku*, Wrocław 2010.

²⁵ Zob. E. Nowak, R. Riedel, *Agenda setting, priming, news framing. Analiza porównawcza telewizyjnych audycji informacyjnych TVN i TVP1 w okresie kampanii przedwyborczych w Polsce 2005 i 2007 r.*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2008, nr 1–2, s. 67–84.

agendy politycznej przez media w Polsce²⁶ czy artykuły nawiązujące do tej idei²⁷. Na uwagę zasługuje też publikacja pod redakcją Bogusławy Dobek-Ostrowskiej, Bartłomieja Łódzkiego i Wayne'a Wanty, w której badano wpływ, jaki internet i nowe media mogą wywrzeć na koncepcję *agenda-setting*²⁸.

Istotnym terminem w kontekście tworzenia agendy przez media jest *framing*, nazywany koncepcją uramowienia²⁹, w której ramy interpretacyjne są „intelektualnym narzędziem używanym przez media i jednostki (publiczność) do dostarczania, interpretacji i oceny informacji”³⁰. Jak pisał m.in. Robert Entman:

tworzenie ramy to wybór pewnych aspektów postrzeganej rzeczywistości i uczynienie ich bardziej istotnymi w tekście komunikacyjnym w taki sposób, aby promować określoną definicję problemu, przyczynową interpretację, moralną ocenę i/lub zalecane traktowanie dla opisywanego elementu [tł. W.S.]³¹.

W rozważaniach na temat *agenda-setting* funkcjonuje także pojęcie *primingu*, czyli torowania. Termin ten pod koniec lat 80. XX wieku wprowadzili do komunikacji politycznej Shanto Iyengar i Donald R. Kinder³². Według McCombsa można określić go jako „pierwszeństwo uwagi”, czyli „związek między efektami *agenda-setting*, które prowadzą do tego, że określone kwestie lub inne elementy nabierają ważności dla odbiorców, oraz wynikającą z nich opinią na temat określonych postaci publicznych”³³.

²⁶ Zob. E. Nowak, *Ustanawianie agendy politycznej przez media. Efekt newsa w Polsce*, Lublin 2014.

²⁷ Zob. np. E. Nowak-Teter, *Agenda mediów informacyjnych a agenda świata rzeczywistego*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2016, nr 4, s. 629–653; E. Nowak-Teter, *Agenda-setting i reverse agenda-setting w środowisku nowych mediów. Podstawy teoretyczne i wyniki badań empirycznych (2013–2017)*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2019, nr 4, s. 95–112.

²⁸ Zob. *Agenda Setting: Old and New Problems in the Old and New Media*, Dobek-Ostrowska B., Łódzki B., Wanta W. (red.), Wrocław 2012.

²⁹ M. McCombs, *Ustanawianie agendy...*, dz. cyt., s. 100.

³⁰ E. Nowak, *Ustanawianie agendy politycznej...*, dz. cyt., s. 85.

³¹ R.M. Entman, *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*, „Journal of Communication” 1993, Vol. 43 (4), s. 52.

³² Zob. E. Nowak, *Ustanawianie agendy politycznej...*, dz. cyt., s. 97; S. Iyengar, D.R. Kinder, *News that Matters: Television and American Opinion*, Chicago 1987.

³³ Zob. M. McCombs, *Ustanawianie agendy...*, dz. cyt., s. 144.

METODOLOGIA

Część empiryczną niniejszej pracy rozpoczyna jakościowa analiza zawartości głównych wydań „Faktów” TVN, „Wiadomości” TVP1 oraz „Wydarzeń” Polsatu, które wyemitowano 3 czerwca 2022 roku, tj. w 100. dniu trwania wojny w Ukrainie.

Wybór wspomnianych audycji wynika z popularności ich wieczornych wydań. Według danych Nielsen Audience Measurement za maj 2022 roku, które można znaleźć w serwisie Wirtualnemediapl, największą widownią spośród wszystkich programów informacyjnych, wynoszącą średnio 2 209 994 osoby, cieszyły się wtedy „Fakty” (emisja o 19:00). Na 2. miejscu uplasowały się „Wiadomości” (emisja o 19:30) – 2 192 746 widzów. Natomiast „Wydarzenia” (emisja o 18:50) z oglądalnością na poziomie 1 565 189 widzów zajęły w tym rankingu 4. lokatę, ustępując jeszcze „Teleexpressowi”, emitowanemu w Telewizji Polskiej (1 946 720 widzów). Tego ostatniego programu nie analizowano jednak w tej pracy z uwagi na popołudniową porę jego emisji (17:00)³⁴.

Badanie przeprowadzono w oparciu o sporządzony wcześniej klucz kategoryzacyjny, zbudowany z części formalnej i merytorycznej, dotyczących odpowiednio „usytuowania badanych materiałów i ich cech formalnych” oraz „treści badanych materiałów”³⁵. Pierwsze 3 pytania złożyły się na część formalną i odnosiły się do: nazwy badanego programu oraz liczby zaprezentowanych w nim materiałów; regionu lub kraju, z którym w jakikolwiek sposób związane były informacje przedstawione w programie; oraz kolejności, w której na danej antenie pojawiały się relacje poświęcone 100 dniom wojny w Ukrainie. Pytanie numer 4 stanowiło część merytoryczną i dotyczyło tematyki prezentowanych treści.

Powyższe analizy pozwoliły wskazać liczbę materiałów na temat wojny, wyemitowanych w badanych programach, oraz kolejność ich przedstawienia. W celu wskazania podobieństw i różnic w sposobie relacjonowania 100. dnia wojny dokonano też analizy i porównania treści przekazów zaprezentowanych z tej okazji. Możliwe było dzięki temu zweryfikowanie głównej hipotezy badawczej,

³⁴ M. Kurdupski, „Fakty” najchętniej oglądane. Tylko „Wydarzenia” zyskały widzów, „Wirtualnemediapl” z 4.06.2022 r., <https://www.wirtualnemediapl/artukul/fakty-lider-programy-informacyjne-w-polsce-jakie-wyniki-wiadomosci-wydarzenia> (dostęp: 10.06.2022 r.).

³⁵ M. Lisowska-Magdziarz, *Analiza zawartości mediów: przewodnik dla studentów: wersja 1.1.*, Kraków 2004, s. 56.

zakładającej, że w tym dniu podstawę agendy polskich programów informacyjnych stanowią będą inne wydarzenia niż walki w Ukrainie.

W dalszej części pracy dokonano również przeglądu i ilościowej analizy wpisów, jakie ukazały się na profilach stacji TVN24, TVP Info i Polsat News na platformie Facebook w dniach 3 i 10 czerwca 2022 roku (w 100. dniu wojny i tydzień później) oraz 20 grudnia 2022 roku (w 300. dniu wojny). Pozwoliło to ocenić, jaką popularnością wśród internautów cieszyły się w tych dniach wpisy związane z wydarzeniami w Ukrainie, a także zweryfikować hipotezę pomocniczą, zakładającą, że zainteresowanie użytkowników mediów społecznościowych treściami o walkach za wschodnią granicą, jak i liczba tych treści, są niższe w stosunku do innych tematów.

Wybór profili wspomnianych stacji do analizy podyktowany był tym, iż są to najpopularniejsze polskie kanały informacyjne. Jak pokazują dane Nielsen Audience Measurement za kwiecień 2022 roku, dostępne w serwisie Wirtualnedia.pl, największe udziały w rynku (5,86%) notował wtedy TVN24. Dalsze miejsca zajęły TVP Info (5,8%) i Polsat News (2,17%)³⁶. Wszystkie te kanały aktywnie funkcjonują też na Facebooku, gdzie regularnie informują o wojnie w Ukrainie. W poczynionych analizach szczególną uwagę zwrócono właśnie na treści o takiej tematyce. Zaliczono do nich wpisy dotyczące bieżących wydarzeń w tym kraju, ale też opinie, komentarze, wywiady i zapowiedzi programów, gdzie pojawiał się wątek wojny w Ukrainie lub historie z nią związane.

Włączenie do analizy wpisów pochodzących nie tylko z 100. dnia wojny w Ukrainie, ale także z takich dni jak 10 czerwca oraz 20 grudnia 2022 roku, umożliwi natomiast sprawdzenie tego, jak często najpopularniejsze stacje informacyjne w Polsce komunikowały o wydarzeniach za wschodnią granicą na swoich profilach w mediach społecznościowych w różnych okresach wojny, i jak często na te treści reagowali odbiorcy.

³⁶ mk, *TVN24 na czele kanałów informacyjnych*, „Wirtualnedia.pl” z 16.05.2022 r., <https://www.wirtualnedia.pl/arttykul/tvn24-lider-kanały-informacyjne-gdzie-ogladac-jaki-wynik-tvp-info-polsat-news> (dostęp: 14.06.2022 r.).

WYNIKI BADAŃ

100. dzień wojny w Ukrainie według programów informacyjnych

Spośród analizowanych programów, najdłużej (31 minut i 12 sekund) trwało główne wydanie „Wiadomości”, prowadzone przez Danutę Holecką. Niewiele krócej, bo 30 minut i 27 sekund trwało główne wydanie „Wydarzeń”, prezentowane przez Katarzynę Zdanowicz. Najkrócej trwało natomiast wydanie „Faktów”, których gospodarzem był Piotr Kraśko – 27 minut i 3 sekundy. We wszystkich 3 audycjach wyemitowano łącznie 29 materiałów, z czego najwięcej (11) pojawiło się w „Wydarzeniach”. W „Faktach” i „Wiadomościach” było to po 9 materiałów. Uwagę zwraca jednak niewielka liczba treści dotyczących wydarzeń w Ukrainie. W „Faktach” i „Wydarzeniach” ukazał się tylko 1 taki materiał, co stanowiło odpowiednio ok. 11,1% i 9,09% wszystkich treści zaprezentowanych w tych programach. Nieco lepiej pod tym względem wypadły „Wiadomości”, gdzie pokazano 2 materiały na temat wojny w Ukrainie (ok. 22,2% wszystkich materiałów). Przytoczone dane zostały przedstawione w Tabeli 1.

Tabela 1. Informacje dotyczące głównych wydań badanych programów informacyjnych z 3.06.2022 roku

Nazwa programu (stacja)	Prezenter	Czas trwania całego wydania (w minutach i sekundach)	Liczba pokazanych materiałów	Liczba materiałów związanych z wojną w Ukrainie	Numer w kolejności, w jakiej wyemitowano materiał na temat 100. dnia wojny w Ukrainie
„Fakty” (TVN)	Piotr Kraśko	27:03:00	9	1	4.
„Wiadomości” (TVP1)	Danuta Holecka	31:12:00	9	2	2. oraz 3.
„Wydarzenia” (Polsat)	Katarzyna Zdanowicz	30:27:00	11	1	2.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników dokonanej analizy.

W statystykach zawartych w Tabeli 1. uwagę zwraca kolejność, w jakiej pokazano materiały na temat 100. dnia wojny w Ukrainie. W „Faktach” takie treści pojawiły się dopiero jako czwarte, „Wydarzenia” zaprezentowały je jako drugie

w kolejności, a w „Wiadomościach” relacje związane z tą tematyką wyemitowano jako drugą i trzecią informację.

Warto mieć na uwadze, że kolejność prezentowanych *newsów* jest bardzo ważna w radiu, ale także w telewizji. Najczęściej mianem najbardziej znaczących wiadomości uznaje się trzy pierwsze *newsy*³⁷. Obecność danej informacji w porządku prezentowanych *newsów* na miejscu poza pierwszą „trójką” sprawia zatem, że traci ona nieco na swojej ważności.

We wszystkich 3 audycjach wyemitowano łącznie 29 materiałów, z czego najwięcej (11) pojawiło się w „Wydarzeniach”. W „Faktach” i „Wiadomościach” było to po 9 materiałów. Uwagę zwraca jednak niewielka liczba treści dotyczących wydarzeń w Ukrainie.

W każdym z analizowanych programów informacyjnych, wiadomością otwierającą audycję (tzw. „jedyneką”) były doniesienia dotyczące polskiej polityki. W „Faktach” i „Wydarzeniach” tym tematem były warunki Komisji Europejskiej, jakie Polska powinna spełnić, aby do naszego kraju mogły trafić pieniądze z Krajowego Planu Odbudowy. Warunki te nazywano „kamieniami milowymi”³⁸. Główne wydanie „Wiadomości” rozpoczął zaś materiał o inauguracji rządowego programu „Zdrowe życie”, promującego „profilaktykę zdrowotną wśród Polaków”³⁹. W przypadku „Faktów”, materiał na temat wojny w Ukrainie poprzedzony był nie tylko informacją na temat Krajowego Planu Odbudowy (*news* nr 1), ale też materiałem o podpisaniu przez członków polskiej opozycji porozumienia w sprawie

³⁷ Zob. E. Nowak, *Ustanawianie agendy...*, dz. cyt., s. 46.

³⁸ A. Zygiel (oprac.), *KE zaakceptowała polski Krajowy Plan Odbudowy*, „RMF24” z 1.06.2022 r., https://www.rmf24.pl/fakty/swiat/news-ke-zaakceptowala-polski-krajowy-plan-odbudowy,nId,6064966#crp_state=1 (dostęp: 29.06.2022 r.).

³⁹ ba, *Nowy program „Zdrowe Życie”. Mobilna strefa zdrowia rusza w Polskę*, „TVP3 Warszawa” z 3.06.2022 r., <https://warszawa.tvp.pl/60560541/nowy-program-zdrowe-zycie-mobilna-strefa-zdrowia-rusza-w-polske> (dostęp: 29.06.2022 r.).

Obywatelskiej Kontroli Wyborów⁴⁰ (*news* nr 2) i relacją reporterską z Paryża, gdzie następnego dnia polska tenisistka Iga Świątek miała grać w finale wielkoszlemowego turnieju French Open⁴¹ (*news* nr 3). To pokazuje, że w agendzie programu informacyjnego TVN temat wojny w Ukrainie zszedł na dalszy plan i nie był aż tak istotny jak w innych programach.

Tylko 4 na 29 materiałów dotyczyły Ukrainy i tamtejszych wydarzeń, podczas gdy 22 razy pojawiały się informacje związane z Polską, a 6 razy – także z sytuacją na świecie. Tematyka wojny w Ukrainie była również, obok sportu, najrzadziej poruszana w badanych materiałach. Pojawiła się tylko w 4 informacjach. Najczęściej mówiono zaś o sprawach społecznych czy życiu codziennym (9 razy).

Analiza zawartości wszystkich materiałów przedstawionych 3 czerwca 2022 roku w badanych programach pokazała też, że informacje na temat wojny w Ukrainie w jej 100. dniu stanowiły niewielką część wszystkich prezentowanych materiałów. Tylko 4 na 29 materiałów dotyczyły Ukrainy i tamtejszych wydarzeń, podczas gdy 22 razy pojawiały się informacje związane z Polską, a 6 razy – także z sytuacją na świecie. Tematyka wojny w Ukrainie była również, obok sportu, najrzadziej poruszana w badanych materiałach. Pojawiła się tylko w 4 informacjach. Najczęściej mówiono zaś o sprawach społecznych czy życiu codziennym (9 razy). Szczegółowe wyniki analizy przedstawiono w Tabeli 2.

⁴⁰ Zob. js/kab, *Opozycja podpisała porozumienie dotyczące Obywatelskiej Kontroli Wyborów*, „TVN24” z 3.06.2022 r., <https://tvn24.pl/polska/opozycja-podpisała-porozumienie-dotyczace-obywatelskiej-kontroli-wyborow-5736891> (dostęp: 30.06.2022 r.).

⁴¹ Zob. Ł. Iwanek, *Czy ktoś ją zatrzyma? Iga, jesteś wielka!*, „WP Sportowe Fakty” z 2.06.2022 r., <https://sportowefakty.wp.pl/tenis/1003556/dominacja-iga-swiatek-zagra-0-tytul-w-paryzu> (dostęp: 30.06.2022 r.).

Tabela 2. Wyniki analizy materiałów przedstawionych w polskich programach informacyjnych w dniu 3.06.2022 roku w oparciu o sporządzony klucz kategoryzacyjny

Pytanie	Numer i oznaczenie kodu klucza	Liczba występujących elementów
1. Nazwa programu i liczba materiałów, zaprezentowanych 3 czerwca 2022 roku	101 „Fakty”	9
	102 „Wiadomości”	9
	103 „Wydarzenia”	11
2. Region/kraj, z którym w jakimkolwiek stopniu związane były informacje przedstawione w programie	201 Polska	22
	202 Ukraina	4
	203 świat	6
3. Miejsce materiałów o wojnie w Ukrainie w porządku wiadomości, przedstawianych w którymkolwiek z programów	301 pierwsze	0
	302 drugie	2
	303 trzecie	1
	304 czwarte	1
	305 piąte	0
	306 szóste lub dalsze	0
4. Tematyka, jakiej dotyczył dany materiał	401 wojna w Ukrainie	4
	402 polska polityka	7
	403 światowa/europejska polityka	5
	404 tematy społeczne/życie codzienne	9
	405 sport	4
	406 inne	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników dokonanej analizy.

O czym mówiły materiały z okazji 100. dnia wojny w Ukrainie?

Sposób, w jaki prezenterzy informacji zapowiadali materiały i relacje reporterskie, związane z 100. dniem wojny w Ukrainie, różnił się w zależności od danego programu.

Materiał dotyczący powyższych wydarzeń i zaprezentowany 3 czerwca 2022 roku w głównym wydaniu „Faktów”, opatrzone belką informacyjną z podpisem „100 dni piekła”. Prowadzący program Piotr Kraśko zapowiedział go następująco:

Dokładnie od 100 dni trwa wojna w Ukrainie. Ukraińcy walczą i opłakują kolejnych poległych. Rosyjskie wojska mordują, niszczą i kradną. A kradną dosłownie wszystko: od magnesów na lodówkach po – jak się teraz okazuje – oprogramowanie z elektrowni atomowej w Czarnobylu. O 100 dniach bohaterskiej obrony Ukrainy – Andrzej Zaucha⁴².

Materiał rozpoczyna widok błyskawic, które pojawiły się w nocy z 2 na 3 czerwca nad ukraińskim niebem. Jak wspomniał dziennikarz TVN, Andrzej Zaucha, dla mieszkańców kraju, będących na wojnie od 100 dni, błyskawice są równie przerażające co prawdziwe bomby, mogące w każdej chwili polecieć z nieba. Następnie widać ekspozycję spalonego rosyjskiego sprzętu wojskowego w Kijowie, przypominającą walki toczące się kilka tygodni wcześniej w pobliskim Mikołajowie; planszę z informacjami Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Ukrainy na temat strat rosyjskiej armii w czasie wojny; czy fragment komunikatu prezydenta Ukrainy, Wołodymyra Zełenskigo, do swych rodaków. Przypomniał on, iż naród ukraiński „jest na miejscu” i broni państwa od 100 dni. Zapowiedział też, że zwycięstwo będzie należało do Ukraińców. Reporter TVN podkreślił jednak, że droga do tego jest jeszcze daleka, gdyż linia frontu na wschodzie Ukrainy ma ponad 1000 kilometrów długości, a pod okupacją Rosji jest 1/5 ukraińskiego terytorium. Zwrócił on także uwagę na toczące się walki o Siewierodonieck i Lisiczańsk oraz dramatyczną sytuację tamtejszych mieszkańców. Dalej zaprezentowano wypowiedź ministra obrony Ukrainy, twierdzącego, że Rosja chce przekształcić walki na południu kraju w długotrwałą wojnę; czy akcję upamiętniającą 262 dzieci, zabitych podczas wojny. Po tych ujęciach można zobaczyć m.in. wypowiedź prokurator generalnej Ukrainy, która ogłosiła, że od pierwszych dni wojny wszczęto postępowania w sprawie o ludobójstwo. Za jeden z jego elementów uznała przymusowy wywóz dzieci z Ukrainy⁴³.

Widzowie „Wydarzeń” mogli z kolei obejrzeć materiał opatrzoney belką o neutralnym, informacyjnym wydźwięku („100 dni wojny”). Zapowiedź Katarzyny Zdanowicz zawierała też – w porównaniu z „Faktami” – znacznie więcej informacji i statystyk:

Moskwa nie planowała operacji na taką skalę, ale plan Władimira Putina nie powiódł się. Mija 100 dni wojny w Ukrainie. Wojny, która nadal trwa, a Ukraińcy nadal

⁴² *Fakty*, TVN, 3.06.2022.

⁴³ Tamże.

dzielnie się bronią. Rosyjska armia ponosi dotkliwe straty. Ma za to na koncie wiele zniszczonych ukraińskich miast. Jak podaje ONZ, ponad 4 tysiące zabitych cywilów – w tym prawie 300 dzieci. Te liczby są jednak znacznie większe. Marek Sygacz⁴⁴.

Materiał rozpoczynają ujęcia przedstawiające ukraińskie miasta i ich ostrzał. Towarzyszą im syreny alarmowe i słowa reportera Polsatu - Marka Sygacza: „100 dni, które wstrząsnęły Europą. 100 dni, które zmieniły świat”. Później pojawia się wypowiedź analityka z Uniwersytetu w Bremie, według którego nikt nie wierzył w rozpoczęcie przez Władimira Putina pełnowymiarowej wojny, zamiast wywierania presji na Zachód. Następnie wyświetlono m.in. mapę Ukrainy, pokazującą jak z upływem czasu zmieniała się strategia rosyjskich wojsk i gdzie prowadziły one swoje ataki. Podobnie jak w „Faktach”, reporter „Wydarzeń” zwraca uwagę na to, iż „1/5 powierzchni Ukrainy trafiła pod okupację”, a „najcięższe walki trwają o Siewierodoneck w obwodzie ługańskim”. Sygacz podkreśla, że opór Ukraińców okupiony jest ogromną ceną. Były nią Bucza, Irpień czy Mariupol i setki innych zniszczonych miast, ponad 4 tysiące ofiar cywilnych oraz 7 milionów uchodźców. Przytoczono też statystyki dotyczące liczby ukraińskich dzieci, wywiezionych do Rosji; czy dane dotyczące dotychczasowych strat po obu stronach konfliktu. Materiał wieńczy fragment wystąpienia prezydenta Ukrainy, w którym na początku wojny uspokajał rodaków i zapewniał, że władze zostają na miejscu. Chwilę później pojawia się nagranie pochodzące z 100. dnia wojny i zawierające podobny przekaz⁴⁵.

Inaczej wyglądała zapowiedź materiału na temat 100. dnia wojny w Ukrainie, wygłoszona w głównym wydaniu „Wiadomości” przez ich prowadzącą - Danutę Holecką. W ramach zapowiedzi, opatrzonej belką z podpisem „100 dni bohaterstwa walki Ukrainy”, przeprowadzono łączenie na żywo z korespondentem telewizji publicznej w Kijowie - Tomaszem Jędruchowem, oraz wysłannikiem TVP do Waszyngtonu - Marcinem Tulickim. Materiał poświęcony 100 dniom walk w Ukrainie poprzedzono krótką relacją pierwszego z tych reporterów, a samo łączenie na żywo zostało zaanonsowane przez Holecką następująco:

To już 100. dzień rosyjskiej inwazji na Ukrainę. I to nadal zaciekle walki o Siewierodoneck i inne miasta na Donbasie. To również czas refleksji, choć niektórzy chcieliby

⁴⁴ *Wydarzenia*, Polsat, 3.06.2022.

⁴⁵ Tamże.

zapomnieć o tej liczbie. W ukraińskiej stolicy jest nasz korespondent Tomasz Jędruchów. W Waszyngtonie, który ogłasza kolejne sankcje na Rosję, Marcin Tulicki. Na początek Kijów. Tomku, co tych 100 dni oznacza dla Rosjan i przede wszystkim dla Ukraińców? [...] ⁴⁶.

Materiał autorstwa Marcina Szewczaka (pełni w nim rolę lektora) i Elżbiety Lamch rozpoczynają ujęcia, pokazujące walki w Ukrainie (ostrzały, wymianę ognia). Chwilę później zaprezentowano fragment komunikatu prezydenta tego kraju do swoich rodaków, kończący się słowami: „Zwycięstwo będzie nasze”. Reporter TVP podkreśla, że Wołodymyr Zełenski i jego współpracownicy nie opuścili Kijowa nawet w czasie oblężenia. Wspomniano też słowa „Potrzebuję amunicji, a nie podwózki”, wypowiedziane przez prezydenta Ukrainy po otrzymaniu od USA oferty ewakuacji; opór wobec Rosjan, stawiany przez obrońców Wyspy Węży; i zatopienie krążownika „Moskwa”. Później widać dramatyczne, czasem drastyczne zdjęcia, prezentujące zniszczone miasta i ofiary rosyjskich ataków. W materiale podkreślano m.in. także rolę Polski w pomocy Ukraińcom i przypomniano wystąpienie na forum tamtejszego parlamentu prezydenta RP - Andrzeja Dudy. Ponadto, pokazano ujęcia prezentujące zacieśnianie relacji naszego kraju z sojusznikami; czy zdjęcia z wizyty polskiej delegacji w Czechach i odbytych 2 dni wcześniej rozmów premierów i ministrów Polski oraz Ukrainy z Wołodymyrem Zełenskim na temat odbudowy Ukrainy po wojnie i powstrzymania rosyjskiej agresji. Materiał zwieńczyła informacja o przyjęciu przez Radę Unii Europejskiej szóstego pakietu sankcji przeciwko Rosji ⁴⁷.

Po emisji wspomnianego materiału, Marcin Tulicki przeprowadził jeszcze krótkie wejście na temat sankcji, jakie wobec Rosji nałożyły Stany Zjednoczone. Tuż po nim, wyemitowano także relację przygotowaną przez korespondenta TVP zza oceanu ⁴⁸.

Mimo różnego stylu zapowiedzi materiałów związanych z 100. dniem wojny w Ukrainie, w relacjach każdego z badanych programów można znaleźć kilka elementów wspólnych. Jednym z nich jest zawarcie we wszystkich materiałach fragmentów przemówienia prezydenta Ukrainy do swoich rodaków. Odnosząc się do definicji tworzenia ram według Entmana, jest to wybrany aspekt rzeczywistości,

⁴⁶ *Wiadomości*, TVP1, 3.06.2022.

⁴⁷ Tamże.

⁴⁸ Tamże.

który staje się bardziej istotny⁴⁹. Pokazuje on solidarność prezydenta Ukrainy ze swoimi rodakami. Wszystkie stacje zdecydowały się również na pokazywanie kadrów zniszczonych ukraińskich miast. Za kolejny taki element, obecny jednak tylko w „Faktach” i „Wydarzeniach”, można uznać informację o bilansie strat wojennych po obu stronach konfliktu.

Mimo różnego stylu zapowiedzi materiałów związanych z 100. dniem wojny w Ukrainie, w relacjach każdego z badanych programów można znaleźć kilka elementów wspólnych. Jednym z nich jest zawarcie we wszystkich materiałach fragmentów przemówienia prezydenta Ukrainy do swoich rodaków. Odnosząc się do definicji tworzenia ram według Entmana, jest to wybrany aspekt rzeczywistości, który staje się bardziej istotny. Pokazuje on solidarność prezydenta Ukrainy ze swoimi rodakami.

Jest także kilka znaczących różnic. Pierwsze z nich dotyczą sposobu ukazania ofiar wojny w Ukrainie. W „Wiadomościach” zdjęcia przedstawiające w bliskim planie ciała ofiar bądź ich pochówki – choć zamazane – były bardziej drastyczne niż te, jakie mogli zobaczyć widzowie „Faktów” i „Wydarzeń”. Tylko w programie informacyjnym TVP pojawiały się również kadry prezentujące polskie władze; przemówienie prezydenta Andrzeja Dudy w ukraińskim parlamencie czy pomoc Polaków, jakiej udzielali przybyłym do naszego kraju uciekinierom z Ukrainy. Przekaz zawarty w „Wiadomościach” był także mniej neutralny językowo niż w pozostałych dwóch programach. W materiale pokazanym przez telewizję

⁴⁹ Zob. R.M. Entman, art. cyt., s. 52.

publiczną kilka razy użyto w stosunku do Rosji pejoratywnego określenia „rosyjscy barbarzyńcy”. Może to świadczyć m.in. o emocjonalnym nacechowaniu wyemitowanego materiału i podkreśleniu pewnych aspektów omawianych wydarzeń.

Zainteresowanie treściami o Ukrainie na Facebooku

Najpopularniejszym kanałem informacyjnym na Facebooku jest TVN24, mający na koncie przeszło 1,5 miliona polubień (stan na dzień 27 grudnia 2022 roku)⁵⁰. W ciągu dnia zamieszczanych jest tam ok. 60–70 postów, a nowe wpisy pojawiają się nawet co 20 minut.

Liczba wpisów publikowanych na profilu TVN24 na Facebooku w dniach 3 czerwca 2022 roku (w 100. dniu wojny) i tydzień później (10 czerwca) była bardzo podobna. Było to odpowiednio 69 i 65 postów, jednak treści dotyczących wojny w Ukrainie było znacznie mniej⁵¹. 3 czerwca pojawiło się 12 takich wpisów, a tydzień później już tylko 9. Największą popularnością ze wszystkich postów opublikowanych w tym czasie i związanych z tą tematyką cieszył się wpis z 3 czerwca, zawierający zapowiedź reportażu dziennikarza TVN24 - Artura Zakrzewskiego. Reportaż ten, dostępny w internetowym serwisie TVN24 GO, dotyczył historii ukraińskich dzieci, które uciekły przed wojną do Polski⁵². Omawiany post zebrał 638 reakcji i 259 komentarzy. Udostępniono go też 21 razy (stan na dzień 11 czerwca 2022 roku)⁵³. Liczba reakcji pod pozostałymi wpisami z 3 lub 10 czerwca, oscylowała między 37 a 401. Tę górną granicę osiągnął post z 3 czerwca, informujący o przemówieniu prezydenta Ukrainy - Wołodymyra Zełenskiego,

⁵⁰ Oficjalny profil TVN24 na Facebooku, „Facebook.com”, <https://www.facebook.com/tvn24pl> (dostęp: 27.12.2022 r.).

⁵¹ Tamże. Na dzień 11 czerwca 2022 roku kilkanaście postów, jakie zostały zamieszczone na koncie TVN24 na Facebooku, przestało być widoczne na stronie głównej tego konta. Na dzień 27 grudnia 2022 roku na profilu stacji można było znaleźć już tylko kilka wpisów z 100. dnia wojny w Ukrainie. Może to świadczyć o tym, że większość tych postów została prawdopodobnie całkowicie usunięta z konta TVN24 na Facebooku [podkr. W.S.].

⁵² *Czarno na białym: Dzieci mimo wojny*, „TVN24 GO” z 3.06.2022 r., <https://tvn24.pl/go/programy,7/czarno-na-bialym-odcinki,11367/odcinek-2262,S00E2262,787060> (dostęp: 7.06.2022 r.).

⁵³ Oficjalny profil TVN24 na Facebooku, „Facebook.com”, <https://www.facebook.com/tvn24pl> (dostęp: 27.12.2022 r.). Zebrane dane prezentują stan na dzień 11 czerwca 2022 roku [podkr. W.S.].

skierowanym w 100. dniu wojny do swoich rodaków⁵⁴. Skomentowano go 369 razy a udostępniono 9 razy (stan na dzień 11 czerwca 2022 roku)⁵⁵.

W 300. dniu wojny, tj. 20 grudnia 2022 roku, na koncie TVN24 zamieszczono 61 nowych wpisów. Walki za wschodnią granicą były tematem, który poruszono w 9 takich postach. Najwięcej reakcji spośród tych treści (387) zebrał wpis dotyczący pojawienia się prezydenta Ukrainy, Wołodymyra Zełenskiego, na linii frontu w atakowanym przez rosyjskie wojska mieście Bachmut⁵⁶. Ten post skomentowano również 204 razy i udostępniono 4 razy (stan na dzień 27 grudnia 2022 roku)⁵⁷.

Drugim najpopularniejszym kanałem spośród badanych stacji telewizyjnych na Facebooku jest TVP Info, którego oficjalne konto o nazwie „tvp.info”, polubiło ponad 437 tysięcy użytkowników (stan na dzień 27 grudnia 2022 roku)⁵⁸. Codziennie pojawia się na nim kilkadziesiąt postów, publikowanych zazwyczaj raz na pół godziny. W dniach 3 i 10 czerwca 2022 roku na profilu stacji opublikowano odpowiednio 40 oraz 39 wpisów. Treści na temat wydarzeń w Ukrainie pojawiały się wówczas 6 razy i 1 raz. Najwięcej reakcji (83) zdobył post z 3 czerwca, dotyczący podpisania umowy między ukraińskim koncernem Enerhoatom a amerykańską firmą Westinghouse. Na jej mocy do wszystkich elektrowni atomowych w Ukrainie miało zostać dostarczone paliwo jądrowe⁵⁹. Wpis skomentowano

⁵⁴ Zob. *tas//now, Zełenski: są trzy słowa, za które walczymy: pokój, zwycięstwo, Ukraina*, „TVN24” z 3.06.2022 r., https://tvn24.pl/swiat/ukraina-100-dni-inwazji-zbrojnej-prezydent-ukrainy-wolodymyr-zelenski-przemawial-5737528?fbclid=IwAR2pxR0c1Ur-h6bC6KhTQVw7UVq2dBgdPaj93GHdf_Q9B2EAUuGya7-gPs (dostęp: 7.06.2022 r.).

⁵⁵ Oficjalny profil TVN24 na Facebooku, „Facebook.com”, <https://www.facebook.com/tvn24pl> (dostęp: 27.12.2022 r.). Zebrane dane prezentują stan na dzień 11 czerwca 2022 roku [podkr. W.S.].

⁵⁶ Zob. *ads/adso, Zełenski na linii frontu. „Najodważniejszy prezydent najodważniejszego narodu”*, „TVN24” z 20.12.2022 r., https://tvn24.pl/swiat/ukraina-bachmut-wolodymyr-zelenski-pojechal-na-linie-frontu-6546156?fbclid=IwAR0YM0xYv-rdH-E8ne5jYws6_Zv941M30388-5c3Jso17SXMtJInuBKokEc (dostęp: 27.12.2022 r.).

⁵⁷ Oficjalny profil TVN24 na Facebooku, „Facebook.com”, <https://www.facebook.com/tvn24pl> (dostęp: 27.12.2022 r.).

⁵⁸ Oficjalny profil TVP Info na Facebooku, „Facebook.com”, <https://www.facebook.com/tvp.info> (dostęp: 27.12.2022 r.).

⁵⁹ Zob. *JG, KF, Amerykanie dostarczą Ukrainie paliwo jądrowe*, „TVP Info” z 3.06.2022 r., https://www.tvp.info/60563763/ukraina-amerykanie-dostarcza-paliwo-jadrowe-do-elektrowni-atomowych?fbclid=IwAR2_cuViYb-R9VJq-RwZl0JAEZKzwmglMwTnI8WuW-s0XTikzwcR5hI6Z_WI (dostęp: 8.06.2022 r.).

19 razy a 1 raz udostępniono (stan na dzień 11 czerwca 2022 roku)⁶⁰. Najczęściej (88 razy) komentowano zaś inny wpis opublikowany 3 czerwca. Dotyczył on liczby obywateli Ukrainy, przybyłych do Polski po wybuchu wojny⁶¹.

20 grudnia 2022 roku (w 300. dniu wojny) na koncju TVP Info znalazło się 40 nowych treści, jednak zaledwie 3 posty dotyczyły działań wojennych w Ukrainie. Najpopularniejszym wpisem dotyczącym walk za wschodnią granicą, jaki wtedy opublikowano, była informacja o podpaleniu rosyjskiej bazy wojskowej w Mariupolu przez przedstawicieli ukraińskiego ruchu oporu⁶². Na ten post internauci zareagowali 104 razy, a ponadto 33 razy go skomentowali i 1 raz udostępnili (stan na dzień 27 grudnia 2022 roku)⁶³.

Ostatni z badanych kanałów informacyjnych, Polsat News, zebrał do tej pory ponad 325 tysięcy polubień na Facebooku (stan na dzień 27 grudnia 2022 roku)⁶⁴. Na profilu, noszącym nazwę „polsatnews.pl”, codziennie ukazuje się ok. 30–40 nowych wpisów. W 100. dniu wojny (3 czerwca) treści zamieszczono tam łącznie 34 razy, a tydzień później – 29. Jeżeli chodzi o materiały związane z wydarzeniami w Ukrainie, wpisów o takiej tematyce było wtedy 8 i 4. Największym echem odbił się wpis z 3 czerwca, w którym była mowa o prośbach byłych rosyjskich żołnierzy o możliwość podjęcia pracy w obwodzie chersońskim w Ukrainie przy zbiorze truskawek⁶⁵. Zareagowano na niego ponad 2,5 tysiąca razy; skomen-

⁶⁰ Oficjalny profil TVP Info na Facebooku, „Facebook.com”, <https://www.facebook.com/tvp.info> (dostęp: 27.12.2022 r.). Zebrane dane prezentują stan na dzień 11 czerwca 2022 roku [podkr. W.S.].

⁶¹ Zob. KM, MNIE, *Od początku wojny na Ukrainie 3,792 mln osób wjechało do Polski*, „TVP Info” z 3.06.2022 r., https://www.tvp.info/60549303/wojna-na-ukrainie-uchodzcy-3792-mln-osob-wjechalo-do-polski?fbclid=IwAR0jOYRbmBNTCZ4Lms5CgtqB_ZfBjCZa5UH-hQD68jh_sZPZXaZ2pUD8CypA (dostęp: 8.06.2022 r.).

⁶² Zob. JMK, KF, *Ukraińscy partyzanci podpalili rosyjską bazę wojskową w okupowanym Mariupolu*, „TVP Info” z 20.12.2022 r., <https://www.tvp.info/65204700/wojna-rosji-z-ukraina-partyzanci-podpalili-baze-rosyjskich-wojsk-w-mariupolu-?fbclid=IwAR3mE9DrG9SpgGE1NxFyh5059nM1f2Qnao0WYQc6tNEbOi7BnMWxDy92T2U> (dostęp: 27.12.2022 r.).

⁶³ Oficjalny profil TVP Info na Facebooku, „Facebook.com”, <https://www.facebook.com/tvp.info> (dostęp: 27.12.2022 r.).

⁶⁴ Oficjalny profil Polsat News na Facebooku, „Facebook.com”, <https://www.facebook.com/polsatnewspl> (dostęp: 27.12.2022 r.).

⁶⁵ Zob. pgo/Polsatnews.pl, *Wojna w Ukrainie. Pojechali na wojnę, teraz zbierają truskawki. Rosjanie gorączkowo szukają pracy*, „Polsatnews.pl” z 3.06.2022 r., <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2022-06-03/wojna-w-ukrainie-pojechali-na-wojne-teraz-zbieraja-truskawki-rosjanie-goraczkowo-szukaja-pracy/> (dostęp: 7.06.2022 r.).

towano 938 razy i udostępniono aż 176 razy. W przypadku pozostałych postów, związanych z wojną w Ukrainie, liczba reakcji wahała się między 40 a 308 (stan na dzień 11 czerwca 2022 roku)⁶⁶.

W 300. dniu wojny na łamach profilu Polsat News na Facebooku ukazało się 31 wpisów, przy czym tylko 4 posty dotyczyły walk w Ukrainie. Największym zainteresowaniem odbiorców spośród tych treści cieszyła się publikacja związana z eksplozją rosyjskiego gazociągu, transportującego gaz do Europy⁶⁷. Wpis ten zebrał 98 reakcji, otrzymał 25 komentarzy, a także został udostępniony 5 razy (stan na dzień 27 grudnia 2022 roku)⁶⁸. Statystyki dotyczące postów, zamieszczanych przez badane stacje informacyjne w analizowanych okresach, przedstawiono w Tabeli 3.

Tabela 3. Statystyki postów zamieszczanych przez badane stacje telewizyjne na Facebooku w dniach 3 i 10.06. oraz 20.12.2022 roku

Data publikacji	Medium	Posty związane z wojną w Ukrainie	Posty związane z innymi wydarzeniami	Łączna liczba zamieszczonych postów
03.06.2022	TVN24	12	57	69
	TVP Info	6	34	40
	Polsat News	8	26	34
10.06.2022	TVN24	9	56	65
	TVP Info	1	38	39
	Polsat News	4	25	29
20.12.2022	TVN24	9	52	61
	TVP Info	3	37	40
	Polsat News	4	27	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników dokonanej analizy.

⁶⁶ Oficjalny profil Polsat News na Facebooku, „Facebook.com”, <https://www.facebook.com/polsatnewspl> (dostęp: 27.12.2022 r.). Zebrane dane prezentują stan na dzień 11 czerwca 2022 roku [podkr. W.S.].

⁶⁷ Zob. [nb/ml/ap/polsatnews.pl](https://www.polsatnews.pl), *Wojna Rosja-Ukraina. Rosyjski gazociąg w ogniu. Eksportuje gaz do Europy*, „Polsatnews.pl” z 20.12.2022 r., https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2022-12-20/wojna-rosja-ukraina-rosyjski-gazociag-w-ogniu-potezna-eksplozja/?ref=najnowsze&fbclid=IwAR3SuuerHdGt_AaGHWAivo56xNE1MWe6Fa4nV_oqYM0rQgvZiMNNd-DVbG0I (dostęp: 27.12.2022 r.).

⁶⁸ Oficjalny profil Polsat News na Facebooku, „Facebook.com”, <https://www.facebook.com/polsatnewspl> (dostęp: 27.12.2022 r.).

Obserwacje kont czołowych stacji informacyjnych na Facebooku pokazały, że zdecydowanie najwięcej treści w 100. dniu wojny i tydzień później pojawiało się na profilu TVN24. Powyższa analiza uwidoczniła także pewną prawidłowość, analogiczną do sytuacji, która miała miejsce w przypadku głównych wydań analizowanych programów informacyjnych. Jest to niewielka (względem innych treści) liczba wpisów, mających pośredni lub bezpośredni związek z wojną w Ukrainie. 3 czerwca 2022 roku, czyli w 100. dniu trwania tego konfliktu zbrojnego, treści o takiej tematyce stanowiły w przypadku TVN24 ok. 17,39% wszystkich postów zamieszczonych w ciągu dnia. W przypadku Polsatu News i TVP Info wskaźniki te wynosiły natomiast odpowiednio ok. 26,47% i 15%. Analizując dane z 20 grudnia 2022 roku, a więc 300. dnia wojny w Ukrainie, statystyki te były jeszcze gorsze. Wśród wszystkich treści publikowanych tego dnia na profilach badanych stacji informacyjnych, relatywnie najwięcej treści na temat walk za wschodnią granicą ukazało się na koncie TVN 24 – w ok. 14,75% wszystkich postów. Polsat News zanotował pod tym względem wynik na poziomie ok. 12,9%, natomiast TVP Info – dokładnie 7,5%.

Dużo mniejsza obecność treści o wojnie w Ukrainie w programach informacyjnych, emitowanych w 100. dniu jej trwania, oraz relatywnie niska liczba tych treści, publikowana wtedy w mediach społecznościowych stacji informacyjnych, może wskazywać na wystąpienie pewnego spadku zainteresowania takimi informacjami wśród odbiorców.

Dużo mniejsza obecność treści o wojnie w Ukrainie w programach informacyjnych, emitowanych w 100. dniu jej trwania, oraz relatywnie niska liczba tych treści, publikowana wtedy w mediach społecznościowych stacji informacyjnych, może wskazywać na wystąpienie pewnego spadku zainteresowania takimi informacjami wśród odbiorców. Pamiętając o tym, iż pod koniec lutego 2022 roku ten temat zdominował polskie media i był omawiany niemal bez przerwy, można zaryzykować stwierdzenie, że wśród widzów mogło dojść do pewnego przesytu

informacyjnego. Jak można przeczytać w książce Witolda Abramowicza, zjawisko to oznacza, że „ludzie mają do dyspozycji zbyt dużo informacji, aby je przetworzyć”⁶⁹. Wiesław Babik zauważał z kolei, że „duża liczba informacji obniża także umiejętność skupienia się nad poszczególnymi informacjami”⁷⁰. Ten swoisty nadmiar informacji mógł wynikać w znacznym stopniu z faktu niezwykle szerokiego relacjonowania wydarzeń zza naszej wschodniej granicy w pierwszych dniach wojny. Rekordowe wyniki popularności telewizyjnych kanałów informacyjnych w tym czasie szły w parze również z bardzo dużą widownią realizowanych przez nie programów. Badania firmy Nielsen Audience Measurement za marzec 2022 roku, dostępne na łamach serwisu Wirtualnemedi.pl, pokazały, że liderem oglądalności były wtedy „Wiadomości” TVP1, obserwowane średnio przez 3 022 000 widzów. „Fakty” (TVN) uplasowały się na 2. miejscu (2 980 000 osób), a granicę 2 milionów widzów przekroczyły jeszcze „Teleexpress” (TVP) – 2 699 000 osób; oraz „Wydarzenia (Polsat) – 2 304 000 osób”⁷¹.

Tak duże zainteresowanie widzów programami informacyjnymi jest dowodem tego, że omawiane wówczas wydarzenia związane z wojną w Ukrainie, a zarazem same media skupiały wokół siebie wiele osób. W kontekście nadmiaru informacji i tak wielu doniesień o trwających walkach to właśnie uwaga odbiorców ma kluczowe znaczenie. Jan Kreft w swoim artykule na temat ekonomii uwagi odwoływał się do słów Herberta Simona, który twierdził, iż „w świecie bogatym w informacje coraz bardziej cenionym dobrem staje zatem coś, co owo bogactwo «zużywa», czyli uwaga (a bogactwo informacji tworzy ubóstwo uwagi)”⁷². Inny z badaczy, Georg Franck, w jednym ze swoich artykułów wyjaśniającym, jak środki masowego przekazu dokonują wymiany informacji i rozrywki w celu zwrócenia na siebie uwagi, monetyzowanej potem poprzez reklamę, sądził m.in., że „miarą uwagi, przyciąganej przez medium jako medium są dane dotyczące nakładu oraz wskaźniki oglądalności”⁷³. Rekordowe wyniki, notowane przez media

⁶⁹ Zob. W. Abramowicz, *Filtrowanie informacji*, Poznań 2008, s. 10.

⁷⁰ Zob. W. Babik, *Ekologia informacji*, Kraków 2014, s. 74.

⁷¹ M. Kurdupski, „Wiadomości” liderem w marcu, „Wydarzenia” zyskały najwięcej, „Wirtualnemedi.pl” z 5.04.2022 r., <https://www.wirtualnemedi.pl/artykul/programy-informacyjne-fakty-wiadomosci-wydarzenia-marzec-2022-rok> (dostęp: 14.06.2022 r.).

⁷² Zob. J. Kreft, *Media a ekonomia uwagi*, „Studia Medioznawcze” 2009, nr 3, s. 143, cyt. za: H.A. Simon, *Designing Organizations for an Information-Rich World*, w: *Computers, Communication, and the Public Interest*, red. M. Greenberger, Baltimore 1971, s. 40.

⁷³ Zob. G. Franck, *The economy of attention*, „Journal of Sociology” 2019, Vol. 55 (1), s. 9.

informacyjne na początku wojny w Ukrainie, mogły zatem przełożyć się również na wysoki poziom skupienia odbiorców na poruszanych tam treściach.

Im dłużej trwały walki za wschodnią granicą, tym bardziej zauważalny stawał się jednak pewien spadek widowni najpopularniejszych programów informacyjnych. Obrazują to wyniki oglądalności audycji z marca i maja 2022 roku, które były już przytaczane w niniejszym artykule. Na ich podstawie widać, że chociażby w przypadku „Faktów” czy „Wiadomości”, a więc najchętniej oglądanych programów informacyjnych w Polsce, na przestrzeni 2 miesięcy liczba widzów zmalała średnio o ok. 800 tysięcy, tj. o ponad jedną czwartą. Jak zauważała jednak w rozmowie udzielonej w maju 2022 roku portalowi Wirtualnemedi.pl, Katarzyna Baczyńska, stopniowy spadek widowni stacji informacyjnych, jaki można było obserwować po pierwszym tygodniu wojny w Ukrainie, nie oznacza, że „zainteresowanie tematem spadło (...)”. Uważała ona m.in., że spadek ten miał miejsce dlatego, iż „minął po prostu pierwszy szok, a informacje są pozyskiwane na większą skalę z innych, pozatelewizyjnych źródeł”. Warto też zaznaczyć, że oglądalność notowana w maju 2022 roku przez polskie kanały informacyjne wciąż była wyższa od tej sprzed wybuchu wojny w Ukrainie⁷⁴. Nawiązując do rozważań Francka, można więc stwierdzić, że nawet kilka tygodni po wybuchu wojny stacje informacyjne były w stanie przyciągnąć uwagę wielu odbiorców⁷⁵.

PODSUMOWANIE

Podjęte w niniejszym artykule rozważania dowodzą, że we wszystkich badanych programach informacyjnych temat wojny w Ukrainie w 100. dniu jej trwania nie był najważniejszym w agendzie. Przedstawienie doniesień o panującej tam sytuacji dopiero w czwartym materiale przez redakcję „Faktów”, a także niewielka liczba materiałów poświęconych Ukrainie we wszystkich programach świadczą o tym, iż temat ten nie budzi już takiego zainteresowania jak na początku trwania tego konfliktu. Potwierdzono więc sformułowaną na początku hipotezę główną, zakładającą, że w 100. dniu wojny w Ukrainie podstawę agendy czołowych

⁷⁴ M. Kurdupski, *Stacje newsowe dzięki wojnie biły rekordy oglądalności, ale ich wyniki obecnie spadają (analiza)*, Wirtualnemedi.pl z 2.05.2022 r., <https://www.wirtualnemedi.pl/artykul/ogladalnosc-stacje-informacyjne-atak-rosja-na-ukraine-wojna-smierc-masakra-propaganda> (dostęp: 12.06.2022 r.).

⁷⁵ Zob. G. Franck, art. cyt., s. 9.

polских programów informacyjnych stanowić będą inne wydarzenia niż walki za wschodnią granicą.

Ilościowa analiza wpisów, zamieszczanych przez stacje informacyjne na Facebooku również pokazała, że treści dotyczące Ukrainy pojawiały się tam znacznie rzadziej niż inne tematy. Wśród mało popularnych wpisów pojawiały się też publikacje, cieszące się ogromnym zainteresowaniem internautów. Dlatego, hipotezę pomocniczą, zakładającą, że zainteresowanie użytkowników mediów społecznościowych treściami o wojnie w Ukrainie i liczba tych treści są niższe względem innych tematów, można uznać za potwierdzoną tylko w jej drugiej części.

Po rekordowych wynikach oglądalności stacji informacyjnych na początku wojny, w kolejnych miesiącach notowano ich spadki. Dostępne w serwisie Wirtualnedia.pl dane Nielsen Audience Measurement za lipiec 2022 roku (tj. miesiąc po 100. dniu wojny w Ukrainie), pokazują jednak m.in., że widownia najpopularniejszego wówczas programu informacyjnego („Faktów” TVN) – wynosiła średnio 2 144 150 widzów⁷⁶. Był to wynik niemal równy temu, jaki ta audycja zanotowała w maju 2022 roku. Jest to dowód na to, że po kilku miesiącach od wybuchu wojny w Ukrainie media wciąż mogą skupiać uwagę wielu osób. Trudno jednak wyrazić ocenę, czy w przyszłości wydarzenia za wschodnią granicą będą budziły tak duże zainteresowanie odbiorców i czy wiadomości o niej znów będą zajmowały czołowe miejsca w agendzie programów informacyjnych.

BIBLIOGRAFIA

Abramowicz W., *Filtrowanie informacji*, Poznań 2008.

ads/adso, *Zelenski na linii frontu. "Najodważniejszy prezydent najodważniejszego narodu"*, https://tvn24.pl/swiat/ukraina-bachmut-wolodymyr-zelenski-pojechal-na-linie-frontu-6546156?fbclid=IwAR0YM0xYv-rdH-E8ne5jYws6_Zv941M30388-5c3Jso-17SXMtJInuBKokEc (dostęp: 27.12.2022 r.).

Agenda Setting: Old and New Problems in the Old and New Media, Dobek-Ostrowska B., Łódzki B., Wanta W. (red.), Wrocław 2012.

ba, *Nowy program "Zdrowe Życie". Mobilna strefa zdrowia rusza w Polskę*, <https://warszawa.tvp.pl/60560541/nowy-program-zdrowe-zycie-mobilna-strefa-zdrowia-rusza-w-polske> (dostęp: 29.06.2022 r.).

⁷⁶ M. Kurdupski, „Fakty” najchętniej oglądanym programem informacyjnym w lipcu, „Wirtualnedia.pl” z 13.08.2022 r., <https://www.wirtualnedia.pl/artikul/fakty-najchetniej-ogladanym-programem-informacyjnym-w-lipcu> (dostęp: 28.08.2022 r.).

- Babik W., *Ekologia informacji*, Kraków 2014.
- Basiak P. (oprac.), *Siewierodoneck pod pełną kontrolą Rosjan. "Wyznaczyli komendanta"*, <https://wydarzenia.interia.pl/raporty/raport-ukraina-rosja/aktualnosci/news-siewierodoneck-pod-pelna-kontrola-rosjan-wyznaczyli-komenda,nId,6116177> (dostęp: 28.06.2022 r.).
- Czarno na białym: Dzieci mimo wojny*, <https://tvn24.pl/go/programy,7/czarno-na-bialym-odcinki,11367/odcinek-2262,S00E2262,787060> (dostęp: 7.06.2022 r.).
- eŁKa/tam, *Kijów po nocnych atakach. Reporter TVN24: na ulicach pusto, w oddali sły-chać wybuchy*, <https://tvn24.pl/swiat/rosja-ukraina-kijow-po-nocnych-atakach-reporter-tvn24-na-ulicach-pusto-w-oddali-slychac-wybuchy-5612952> (dostęp: 28.06.2022 r.).
- Entman R.M., *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*, „Journal of Communication” 1993, Vol. 43 (4), s. 51–58.
- Faber C., *Przełom pod Bachmutem? ISW: Rosjanie są wyczerpani*, https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-wojna-z-rosja/news-przelom-pod-bachmutem-isw-rosjanie-sa-wyczerpani,nId,6499871#crp_state=1 (dostęp: 28.12.2022 r.).
- Fakty*, TVN, 3.06.2022.
- Franck G., *The economy of attention*, „Journal of Sociology” 2019, Vol. 55 (1), s. 8–19.
- Gąbka A., *Niemal cały świat śledzi wydarzenia z Ukrainy. Jak są relacjonowane?*, <https://www.wirtualnemedi.pl/arttykul/rosja-atak-ukraina-wojna-kanaly-informacyjne-usa-australia-kanada-korespondenci-wojenni> (dostęp: 27.06.2022 r.).
- Iwanek Ł., *Czy ktoś ją zatrzyma? Iga, jesteś wielka!*, <https://sportowefakty.wp.pl/tenis/1003556/dominacja-iga-swiatek-zagra-o-tytul-w-paryzu> (dostęp: 30.06.2022 r.).
- Iyengar S., Kinder D.R., *News that Matters: Television and American Opinion*, Chicago 1987.
- JG, KF, *Amerykanie dostarczą Ukrainie paliwo jądrowe*, https://www.tvp.info/60563763/ukraina-amerykanie-dostarcza-paliwo-jadrowe-do-elektrowni-atomowych?fbclid=IwAR2_cuViYb-R9VJq-RwZloJAEZKzwmng1MwTnI8WuWs0XTikzwcR5hI6Z_WI (dostęp: 8.06.2022 r.).
- JMK, KF, *Ukraińscy partyzanci podpalili rosyjską bazę wojskową w okupowanym Mariupolu*, <https://www.tvp.info/65204700/wojna-rosji-z-ukraina-partyzanci-podpalili-baze-rosyjskich-wojsk-w-mariupolu-?fbclid=IwAR3mE9DrG9SpgGE1NxFyh5059nM1f2Qnao0WYQc6tNEbOi7BnMWxDy92T2U> (dostęp: 27.12.2022 r.).
- js/kab, *Opozycja podpisała porozumienie dotyczące Obywatelskiej Kontroli Wyborów*, <https://tvn24.pl/polska/opozycja-podpisala-porozumienie-dotyczace-obywatelskiej-kontroli-wyborow-5736891> (dostęp: 30.06.2022 r.).
- KM, MNIE, *Od początku wojny na Ukrainie 3,792 mln osób wjechało do Polski*, https://www.tvp.info/60549303/wojna-na-ukrainie-uchodzczy-3792-mln-osob-wjechalo-do-polski?fbclid=IwAR0jOYRbmBNTCZ4Lms5CgtqB_ZfBjCZa5UHhQD68jh_sP-ZXaZ2pUD8CypA (dostęp: 8.06.2022 r.).
- Kowalski J., *Polskie media relacjonują wojnę w Ukrainie: zmienione ramówki, specjalne wydania, dodatkowi dziennikarze*, <https://www.wirtualnemedi.pl/arttykul/wojna-ukraina-gdzie-ogladac-relacje-polscy-dziennikarze> (dostęp: 11.06.2022 r.).

- Kreft J., *Media a ekonomia uwagi*, „Studia Medioznawcze” 2009, nr 3, s. 142–151.
- Kurdupski M., „Fakty” najchętniej oglądane. Tylko „Wydarzenia” zyskały widzów, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/fakty-lider-programy-informacyjne-w-polsce-jakie-wyniki-wiadomosci-wydarzenia> (dostęp: 10.06.2022 r.).
- Kurdupski M., „Fakty” najchętniej oglądanym programem informacyjnym w lipcu, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/fakty-najchetniej-ogladanym-programem-informacyjnym-w-lipcu> (dostęp: 28.08.2022 r.).
- Kurdupski M., „Wiadomości” liderem w marcu, „Wydarzenia” zyskały najwięcej, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/programy-informacyjne-fakty-wiadomosci-wydarzenia-marzec-2022-rok> (dostęp: 14.06.2022 r.).
- Kurdupski M., *Stacje informacyjne biją rekordy oglądalności. TVP Info na czele w 4+, a TVN24 – w 16–49*, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/ogladalnosc-stacji-newsowych-wojna-rosja-atak-ukraina> (dostęp: 11.06.2022 r.).
- Kurdupski M., *Stacje newsowe dzięki wojnie były rekordy oglądalności, ale ich wyniki obecnie spadają (analiza)*, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/ogladalnosc-stacje-informacyjne-atak-rosja-na-ukraine-wojna-smierc-masakra-propaganda> (dostęp: 12.06.2022 r.).
- Lasota-Krawczyk J. (oprac.), *„Zaporoska Elektrownia Atomowa jest zagrożona”. Czy czeka nas katastrofa?*, https://www.rmfm24.pl/raporty/raport-wojna-z-rosja/opinie/news-zaporoska-elektrownia-atomowa-jest-zagrozona-czy-czeka-nas-k,nId,6232880#crp_state=1 (dostęp: 20.08.2022 r.).
- Lippmann W., *Opinia publiczna*, tłum. J. Tegnerowicz (wprowadzenie P. Armada), Kraków 2020.
- Lippmann W., *Public Opinion*, New York 1992; pierwsze wydanie: Lippmann W., *Public Opinion*, New York 1922.
- Lisowska-Magdziarz M., *Analiza zawartości mediów: przewodnik dla studentów: wersja 1.1.*, Kraków 2004.
- Łódzki B., *Ustanawianie agendy mediów podczas kampanii wyborczych w 2005 roku*, Wrocław 2010.
- McCombs M., *Ustanawianie agendy: media masowe i opinia publiczna*, tłum. B. Radwan, Kraków 2008; pierwsze wydanie: M. McCombs, *Setting the Agenda. The Mass Media and Public Opinion*, Cambridge 2004.
- McCombs M.E., Shaw D.L., *The Agenda-Setting Function of Mass Media*, „The Public Opinion Quarterly” 1972, Vol. 36 (2), s. 176–187.
- mk, *TVN24 na czele kanałów informacyjnych*, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/tvn24-lider-kanaly-informacyjne-gdzie-ogladac-jaki-wynik-tvp-info-polsat-news> (dostęp: 14.06.2022 r.).
- nb/ml/ap/polsatnews.pl, *Wojna Rosja-Ukraina. Rosyjski gazociąg w ogniu. Eksportuje gaz do Europy*, https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2022-12-20/wojna-rosja-ukraina-rosyjski-gazociag-w-ogniu-potezna-eksplozja/?ref=najnowsze&fbclid=IwAR3SuuerHdGt_AaGHWaivo56xNE1MWe6Fa4nV_oqYM0rQgvZiMNNdDVbG0I (dostęp: 27.12.2022 r.).

- Nowak E., Riedel R., *Agenda setting, priming, news framing. Analiza porównawcza telewizyjnych audycji informacyjnych TVN i TVP1 w okresie kampanii przedwyborczych w Polsce 2005 i 2007 r.*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2008, nr 1–2, s. 67–84.
- Nowak E., *Ustanawianie agendy politycznej przez media. Efekt newsa w Polsce*, Lublin 2014.
- Nowak-Teter E., *Agenda mediów informacyjnych a agenda świata rzeczywistego*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2016, nr 4, s. 629–653.
- Nowak-Teter E., *Agenda-setting i reverse agenda-setting w środowisku nowych mediów. Podstawy teoretyczne i wyniki badań empirycznych (2013–2017)*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2019, nr 4, s. 95–112.
- Oficjalny profil Polsat News na Facebooku, <https://www.facebook.com/polsatnewspl> (dostęp: 27.12.2022 r.).
- Oficjalny profil TVN24 na Facebooku, <https://www.facebook.com/tvn24pl> (dostęp: 27.12.2022 r.).
- Oficjalny profil TVP Info na Facebooku, <https://www.facebook.com/tvp.info> (dostęp: 27.12.2022 r.).
- Partyla M., Zaborowska M., Nycz M., *Zacięte walki o Siewierodoneck. Rosjanie próbują zająć cały obwód ługański [ZAPIS RELACJI]*, https://www.rmf24.pl/raporty/raport-wojna-z-rosja/news-zaciete-walki-o-siewierodoneck-rosjanie-probuja-zajac-caly-nId,6088084#crp_state=1 (dostęp: 12.06.2022 r.).
- pgo/Polsatnews.pl, *Wojna w Ukrainie. Pojechali na wojnę, teraz zbierają truskawki. Rosjanie gorączkowo szukają pracy*, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2022-06-03/wojna-w-ukrainie-pojechali-na-wojne-teraz-zbieraja-truskawki-rosjanie-goraczkowo-szukaja-pracy/> (dostęp: 7.06.2022 r.).
- Radkowski M., *Miesiąc z wojną w Ukrainie. Stacje radiowe i telewizyjne nadal mają zmienione ramówki*, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/wojna-w-ukrainie-miesiac-ramowki-radio-telewizja-polskie-radio-rmf-radio-zet-tok-fm-tvp-polsat-polsat-news-tvn24> (dostęp: 12.06.2022 r.).
- ram, *RMF FM i RMF24 rezygnują z dodatkowych wydań "Faktów"*, <https://www.wirtualnemedial.pl/artykul/rmf-fm-mniej-faktow-dlaczego> (dostęp: 29.06.2022 r.).
- Ramówka Polskiego Radia*, <https://www.polskieradio.pl/Portal/Schedule/Schedule.aspx> (dostęp: 1.07.2022 r.).
- Ramówka*, <https://www.rmf.fm/ramowka/> (dostęp: 1.07.2022 r.).
- Simon H.A., *Designing Organizations for an Information-Rich World*, w: *Computers, Communication, and the Public Interest*, red. M. Greenberger, Baltimore 1971, s. 37–72.
- Słownik terminologii medialnej*, W. Pisarek (red.), Kraków 2006.
- tas//now, *Zełenski: są trzy słowa, za które walczymy: pokój, zwycięstwo, Ukraina*, https://tvn24.pl/swiat/ukraina-100-dni-inwazji-zbrojnej-prezydent-ukrainy-wolodymyr-zelenski-przemawial-5737528?fbclid=IwAR2pxR0c1Ur-h6bC6KhTQVw7UVq2dBgdPaJ93GHdf_Q9B2EAUuGya7-gPs (dostęp: 7.06.2022 r.).
- Wiadomości*, TVP1, 3.06.2022.
- Wydarzenia*, Polsat, 3.06.2022.

Zygiel A. (oprac.), *KE zaakceptowała polski Krajowy Plan Odbudowy*, https://www.rmf24.pl/fakty/swiat/news-ke-zaakceptowala-polski-krajowy-plan-odbudowy,nId,6064966#crp_state=1 (dostęp: 29.06.2022 r.).

Biogram

Wojciech Skucha – magister, doktorant Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UJ w dyscyplinie: nauki o komunikacji społecznej i mediach. Absolwent studiów I oraz II stopnia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zainteresowania naukowe oraz badawcze związane są z dziennikarstwem sportowym oraz mediami sportowymi.

ORCID: 0000-0002-1720-9180